

राज्यामध्ये राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण, २०२० च्या अंमलबजावणीसंदर्भात येणा-या अडचणी निवारणासाठी उपाययोजना शिफारशीत करण्याकरीता व मार्गदर्शन करण्याकरीता सुकाणू समितीचे पुनर्गठन करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : एनईपी-२०२२/प्र.क्र.०९/विशि-३, शिकाना
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२,
दिनांक: ३० ऑगस्ट, २०२४

- संदर्भ:-** १. उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: एनईपी-२०२२/प्र.क्र.०९/विशि-३, शिकाना दि. २६ डिसेंबर, २०२२
२. उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: एनईपी-२०२२/प्र.क्र.०९/विशि-३, शिकाना दि. २६ एप्रिल, २०२३
३. उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: एनईपी-२०२२/प्र.क्र.०९/विशि-३, शिकाना दि. २५ ऑगस्ट, २०२३
४. उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: एनईपी-२०२२/प्र.क्र.०९/विशि-३, शिकाना दि. २ जुलै, २०२४
५. प्र.शिक्षण संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र क्र. युएनआय (१३६/ २२) विशि-१/ भाग-३/ ३८७० दि.२२ जुलै, २०२४

प्रस्तावना :

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण, २०२० च्या राज्यातील अंमलबजावणीसंदर्भात आढावा घेऊन येणा-या अडचणी निवारणासाठी, उपाययोजना सुचविण्यासाठी व मार्गदर्शन करणेसाठी डॉ. नितीन करमळकर, माजी कुलगुरु, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे यांच्या अध्यक्षतेखाली सुकाणू समितीची स्थापना संदर्भाधीन दिनांक २६ डिसेंबर, २०२२ च्या शासन निर्णयान्वये करण्यात आली होती. तसेच, दिनांक २६ एप्रिल, २०२३ च्या शासन निर्णयान्वये तीन सदस्यांचा तर दिनांक २५ ऑगस्ट, २०२३ च्या शासन निर्णयान्वये दोन सदस्यांचा समावेश सदर समितीमध्ये करण्यात आला आहे. सदर समितीचा कार्यकाळ हा शैक्षणिक वर्ष २०२३-२४ पर्यंत होता.

सदर समितीने केलेल्या शिफारशीनुसार संदर्भाधीन दि.०२ जुलै, २०२४ च्या शासन निर्णयान्वये शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ पासून राज्यातील सर्व अकृषि विद्यापीठे, संलग्नित महाविद्यालये, स्वायत्त महाविद्यालये आणि उच्च शिक्षण संस्थांमध्ये राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण, २०२० नुसार सुधारीत करण्यात आलेल्या पदवी व पदव्युत्तर अभ्यासक्रमांची अंमलबजावणी करण्यात येत असून राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० ची अंमलबजावणी करताना शैक्षणिक, प्रशासकीय व वित्तीय समस्या प्रत्यक्षपणे निदर्शनास येणार आहेत. त्यामुळे सदर सुकाणू समितीचे पुनर्गठन करून सदर समितीचा कार्यकाळ शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ अखेरपर्यंत वाढविण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

राज्यामध्ये राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण, २०२० च्या अंमलबजावणीसंदर्भात येणा-या अडचणी निवारणासाठी उपाययोजना शिफारशीत करण्याकरीता व मार्गदर्शन करण्याकरीता खालील प्रमाणे सुकाणू समितीचे पुनर्गठन करण्यात येत आहे:-

अ.क्र.	समिती सदस्यांचे नाव	पदनाम
१.	डॉ. नितीन करमळकर, माजी कुलगुरु, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे	अध्यक्ष
२.	डॉ. आर.डी. कुलकर्णी, कुलगुरु, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई	सदस्य
३.	डॉ. अजय भामरे, प्रभारी प्र-कुलगुरु, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई	सदस्य

४.	डॉ.व्ही. एल. माहेश्वरी, कुलगुरु, कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव	सदस्य
५.	डॉ.डी.टी. शिर्के, कुलगुरु, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर	सदस्य
६.	श्री. अनिल राव, सेवानिवृत्त प्राचार्य, एम. जे. कॉलेज, जळगाव	सदस्य
७.	डॉ. विलास सपकाळ, कुलगुरु, एमजीएम युनिव्हर्सिटी, छ.संभाजीनगर	सदस्य
८.	डॉ. माधव वेलिंग, अध्यक्ष, एस.व्ही. के.एम. यांचे सल्लागार व प्र-कुलगुरु, एम.एम.आय.आम.एस., मुंबई	सदस्य
९.	डॉ.मुरलीधर चांदेकर, माजी कुलगुरु, संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती	सदस्य
१०.	डॉ. जोगेंद्रसिंह बिसेन, प्र-कुलगुरु, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक	सदस्य
११.	श्री. महेश दाबक, उद्योजक, नाशिक	सदस्य
१२.	श्री. भरत अमळकर, जळगाव	सदस्य
१३.	डॉ.व्ही.बी. गायकवाड, वरिष्ठ शैक्षणिक सल्लागार व विभागीय संचालक (पुणे विभाग) य.च.म.मु.विद्यापीठ, नाशिक	सदस्य
१४.	डॉ. एफ.सी. रघुवंशी, वरिष्ठ शैक्षणिक सल्लागार व विभागीय संचालक (अमरावती विभाग) य.च.म.मु.विद्यापीठ, नाशिक	सदस्य
१५.	डॉ. वाल्मिक सरवडे, अधिष्ठाता, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, छ. संभाजीनगर	सदस्य
१६.	डॉ. क्रांतीकुमार पाटील, माजी प्राचार्य, कमला महाविद्यालय, कोल्हापूर	सदस्य
१७.	डॉ. सुप्रिया पाटील, प्राध्यापक, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे	सदस्य
१८.	डॉ. अश्विनीकुमार शर्मा, प्रो-व्होस्ट, विजयभूमी विद्यापीठ, कर्जत, मुंबई	सदस्य
१९.	संचालक, तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई	सदस्य
२०.	संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे	सदस्य सचिव

२. सदर समितीची कार्यकक्षा खालीलप्रमाणे असेल:-

- राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० ची कालबद्ध अंमलबजावणी करण्याच्या प्रक्रियेत येणाऱ्या सर्व शैक्षणिक, प्रशासकीय व वित्तीय समस्यांसंदर्भात समग्र विचार करून राज्य शासन व अकृषी विद्यापीठांकरिता उपाययोजना/शिफारसी सुचविणे.
- राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० च्या अंमलबजावणीसंदर्भात महाराष्ट्र राज्याव्यतिरिक्त अन्य राज्यातील धोरणांचा तौलनिक अभ्यास करणे,
- राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०च्या अंमलबजावणीमुळे होणाऱ्या संख्यात्मक व गुणात्मक बदलांचा अभ्यास करणे व त्यानुसार आवश्यक धोरणात्मक, प्रशासकीय शिफारसी करणे,
- राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० मधील मुलभूत उद्दिष्टांनुसार सर्व शैक्षणिक व्यवस्थांनी परस्पर समन्वयाने कार्य करण्यासाठी सामूहिक चर्चा, कार्यशाळा, मार्गदर्शन, प्रशिक्षण वर्गाचे आयोजन करणे,
- राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० च्या सुचारू अंमलबजावणीकरिता वेळोवेळी आवश्यक त्या मार्गदर्शक सूचना/निदेश संबंधित विद्यापीठे व महाविद्यालये यांना देणे.
- राज्यस्तरावरील उच्च शिक्षण क्षेत्रातील समग्र माहिती संकलन व्यवस्था निर्माण करून धोरणात्मक निर्णयासाठी आवश्यक माहिती व्यवस्थापन रचना तयार करणे (Data Management System)
- राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० च्या यशस्वीतेसाठी राज्य शासनाचे अन्य विभाग, उद्योजक, व्यावसायिक, सामाजिक संस्था, वित्तीय संस्था यांच्यासमवेत व्यवस्था निर्माण करून विद्यापीठे व महाविद्यालये आणि सर्व संबंधित घटक (अध्यापक, अध्यापकेतर कर्मचारी, पालक, विद्यार्थी इ) यातील परस्पर हिताचे संबंध निर्माण करण्याचा प्रयत्न करणे,

३. सदर समितीचे कार्यक्षेत्र व्यापक व विविधांगी असल्यामुळे आवश्यकतेनुसार विषयनिहाय उपसमित्या/कार्यगट तयार करण्याचे अधिकार या समितीस असतील. तसेच, सदर समितीच्या बैठका या विविध विद्यापीठांमध्ये आयोजित करण्यात येतील. संबंधित विद्यापीठाने या समितीच्या बैठकांचे आयोजन करणे तसेच या समितीतील सदस्यांचे मानधन, प्रवासभत्ता त्यांच्या विद्यापीठ निधीतून विद्यापीठ नियमानुसार अदा करणेबाबतची कार्यवाही करावी.

४. सदर समितीचा कार्यकाळ शैक्षणिक वर्ष सन २०२४-२५ अखेरपर्यंत राहिल. सदर समितीला मदत करण्यासाठी संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे एक बँक ऑफीस तयार करतील. त्यासाठी लागणारे आवश्यक मनुष्यबळ त्यांनी सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाकडून कुलगुरु यांच्या सहमतीने उपलब्ध करून घ्यावे.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२४०८३०१८२२०९९८०८ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(प्र. पां. लुबाळ)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई,
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
३. मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त) यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
४. मा. उपमुख्यमंत्री (गृह) यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
५. प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
६. मा. मंत्री, उच्च व तंत्र शिक्षण यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
७. डॉ. नितीन करमळकर, माजी कुलगुरु, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे,
८. डॉ. आर.डी. कुलकर्णी, कुलगुरु, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई,
९. डॉ. अजय भामरे, प्रभारी प्र-कुलगुरु, मुंबई विद्यापीठ, मुंबई,
१०. डॉ. व्ही. एल. माहेश्वरी, कुलगुरु, कवयित्री बहिणाबाई चौधरी उत्तर महाराष्ट्र विद्यापीठ, जळगाव,
११. डॉ. डी.टी. शिर्के, कुलगुरु, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर,
१२. श्री. अनिल राव, सेवानिवृत्त प्राचार्य, एम. जे. कॉलेज, जळगाव,
१३. डॉ. विलास सपकाळ, कुलगुरु, एमजीएम युनिव्हर्सिटी, छ.संभाजीनगर,
१४. डॉ. माधव वेलिंग, अध्यक्ष, एस.व्ही. के.एम. यांचे सल्लागार व प्र-कुलगुरु, एम.एम.आय.आम.एस., मुंबई,
१५. डॉ. मुरलीधर चांदेकर, माजी कुलगुरु, संत गाडगेबाबा अमरावती विद्यापीठ, अमरावती,
१६. डॉ. जोगेंद्रसिंह बिसेन, प्र-कुलगुरु, यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक,
१७. श्री. महेश दाबक, उद्योजक, नाशिक,
१८. श्री. भरत अमळकर, जळगाव,
१९. डॉ. व्ही.बी. गायकवाड, वरिष्ठ शैक्षणिक सल्लागार व विभागीय संचालक (पुणे विभाग) य.च.म.मु.विद्यापीठ, नाशिक,
२०. डॉ. एफ.सी. रघुवंशी, वरिष्ठ शैक्षणिक सल्लागार व विभागीय संचालक (अमरावती विभाग) य.च.म.मु.विद्यापीठ, नाशिक,
२१. डॉ. वाल्मिक सरवडे, अधिष्ठाता, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, छ. संभाजीनगर,

२२. डॉ. क्रांतीकुमार पाटील, माजी प्राचार्य, कमला महाविद्यालय, कोल्हापूर,
२३. डॉ. सुप्रिया पाटील, प्राध्यापक, सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ, पुणे,
२४. डॉ. अश्विनीकुमार शर्मा, प्रो-व्होस्ट, विजयभूमी विद्यापीठ, कर्जत, मुंबई,
२५. संचालक, तंत्र शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई,
२६. संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
२७. सर्व उप सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
२८. निवड नस्ती (विशि-३), उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई.